

NEDERLAND TREKT BIJ OP NAVO TOP VILNIUS 11-12 JULI: 2% VAN BBP NAAR DEFENSIE.

Recent is de discussie over het vaststellen van de 2% BBP norm als ondergrens voor Defensie weer opgelaaid. Minister Ollongren wordt er in de Kamer over bevraagd; een aantal fracties dringt er op aan. Ook op opiniepagina's wordt dit aangekaart (Colijn, Klep, Bijkerk). Maar dat heeft niet altijd geleid tot een helder zicht op nut, noodzaak, haalbaarheid en wenselijkheid van deze toezegging waar het kabinet zich de komende week over buigt.

De grootste bezwaren zijn 'hef eerst de (nationale) verkokering en de (internationale) versnippering op', 'we hebben eerst een strategische visie nodig' en 'de dreiging vanuit de Rusland stelt niets meer voor'. Dit wijst op een pijnlijk gebrek aan (historisch) besef van het ontstaan van die 2% norm en de invulling daar van. De Gezamenlijke Officieren Verenigingen steunen de minister en zien de 2% als ondergrens voor een langverwachte opbouw.

In Wales 2014 (NAVO top) is voorgesteld die 2% BBP norm te gaan hanteren als transparante en eerlijke maatregel voor alle (NAVO)landen om naar draagkracht bij te dragen aan de collectieve verdediging. Geheel passend in de solidariteitsgedachte van NAVO waar naast de al jaren gehanteerde principes als *burden sharing* en *risk sharing*, het bijdragen aan *cash, capabilities and contributions*, een basis is waar het bondgenootschap op draait. Die 2% norm is daarom slechts een instrument en ook niet meer dan dat. Maar wel een noodzakelijk en praktisch instrument om willekeur en politiek graaien te voorkomen. Grote defensie-investeringen over veel jaren uitgespreid kunnen alleen gedaan worden op basis van zo'n langjarig perspectief. Zonder dat kan er geen sprake zijn van (door)ontwikkeling of leidt het zelfs tot kapitaalvernietiging zoals bleek in de jaren 2012 tot 2015 toen veel wapensystemen voor een appel en een ei verkocht moesten worden en personeel op straat werd gezet. De Algemene Rekenkamer constateerde dit recent nog eens. Het wordt tijd dat Nederland nu, bijna 10 jaar na de toezegging (het streven) in Wales, die 2% als ondergrens met onmiddellijke ingang hanteert. Die toezegging door de Minister president, op de 'Heads of State' NAVO topconferentie op 11 - 12 juli in Vilnius kan Nederland weer terugbrengen in het rijtje 'betrouwbare bondgenoot'.

Het afwijzen van die 2% ondergrens norm omdat we eerst maar eens de verkokering en versnippering moeten aanpakken is een grote vergissing. Nederland investeert in land, lucht, maritiem, ruimte en cyber omdat de NAVO daar om vraagt; niet vanwege hobbyisme. Nederland geeft invulling aan de uitkomsten van NAVO planning die – indien alle bondgenoten loyaal uitvoering geven aan de toebedeling van te leveren capaciteiten – leidt tot een efficiënt en effectief verdedigingsapparaat. Wij zijn erg ver gekomen om versnippering tegen te gaan. Zo schaffen we samen met België en mogelijk Frankrijk in één en dezelfde opdracht aan de industrie dezelfde mijnenbestrijdingsvaartuigen voor de marine aan. Hetzelfde geldt de aankoop van nieuwe fregatten door België en Nederland tesamen. Het beste voorbeeld is wellicht de door zes landen gezamenlijk aangeschafte tien Multi Role Tanker Transport vliegtuigen; de eenheid aangestuurd vanuit Eindhoven. En niet te vergeten de familievorming van F-35 gebruikers waar 6 Europese landen gezamenlijk hun logistiek, motorenonderhoud en hun (gevechtssimulatoren) opleiding en training inrichten. En wat denkt u van de Leopard II A8 coalitie waarin acht Europese NAVO partners deze in Europa ontworpen en geproduceerde nieuwe en hoogmoderne tank in een supertempo aanschaffen; alle in exact dezelfde configuratie met zelfde software en zelfde munitie. Die samenwerking neemt een hoge vlucht!

En zou het dan allemaal visieloos zijn? We hebben sinds vorig jaar een NAVO Strategisch Concept en Militaire Strategie. Tevens recent vernieuwd het EU Strategisch Kompas en dan sedert dit voorjaar onze nieuwe Rijksbrede Veiligheidsstrategie. Stellig toch voldoende om die 2% onder te hangen. Hoeveel meer beleidsdocumenten willen we dan nog hebben?

Kan Defensie dat extra budget eigenlijk wel verstouwen? We zien dit jaar een enorme toename in geplaatste bestellingen en investeringsopdrachten. Het aantal brieven van de staatssecretaris naar de Kamer met informatie over nieuwe aanbestedingen is ongekend. Kennelijk komt de motor van de wederopbouw van de krijgsmacht nu toch fors op stoom. Maar ook de personele factor vereist meer investeringen. Het behoud van goede en goed opgeleide mannen en vrouwen kost geld; meer dan er nu in geïnvesteerd wordt. En die maatregelen zijn per onmiddellijk uit te voeren met meer budget.

Tot slot melden de critici dat die zekerheid van 2% BBP eigenlijk helemaal niet nodig is aangezien Rusland een machteloze beer is gebleken. Wees ervan overtuigd dat de Russische strijdkrachten razendsnel nu geleerde lessen in praktijk brengen en dat hun oorlogsindustrie op volle toeren draait. Daar zijn alle analyse bureaus het over eens. Rusland onder Poetin blijft het Westen met haar liberaal-democratisch systeem als de grote vijand beschouwen. Regeringsleiders van NAVO landen zijn daar wel van overtuigd en we zullen komende maanden zien dat van de landen alleen maar meer in plaats van minder capaciteiten voor de collectieve verdediging gevraagd gaan worden. Bovendien is Rusland niet onze enige tegenstander. Ook landen als China en Iran delen onze waarden niet en breiden hun invloed gestaag uit waarbij hybride en economische machtsmiddelen niet worden geschuwd. Met onze bondgenoten zullen we meer aandacht moeten besteden aan de beveiliging van onze handelsroutes vanuit Azië.

Die 2% ondergrens kan dus alleen maar een langverwacht begin zijn. We zullen door moeten groeien naar 3 of 4 % van het BBP.

Niels van Woensel

Voorzitter Gezamenlijke Officierenverenigingen.